ויקהל ב

א. אין זהר פון היינטיקער פרשה[1] ווערט דערציילט, אז איינמאל, ווען די „חברייא" פון ר' שמעון בן יוחאי זיינען ביי אים געווען און געזעדט ענינים פון סודות התורה, האָט רשב"י געזען אז ר' יוסי „הוה מהרהר במילי דעלמא". האָט ער אים געזאגט: „יוסי קום אשלים דיוקנך דאת חד חסר בך" — רשב"י האָט געזען, אז מצד דעם וואָס ר' יוסי האָט מהרהר געווען „במילי דעלמא", איז געווארן א חסרון אין זיין „דיוקן", איין אות (פון זיין נאָמען[2]) „חסר בך".

דערנאָך „קם ר' יוסי וחדי במילין דאורייתא . . אסתכל בי' ר' שמעון א"ל ר' יוסי השתא אנת שלים . . ודיוקנך שלים" (און ר' שמעון האָט געזאָגט דערנאָך א תורה אויפן פסוק[3] „ויעש[4] את ציץ גו").

אין פלוג איז דער סיפור תמוה ביותר: ווי קען זיין, אז ר' יוסי, וואָס איז געווען פון די גדולי התנאים[5] און געפינענדיק זיך במסיבת רשב"י וחברייא שלו ביי וועלכער מ'האָט געזעדט רזי תורה, זאָל בשעת מעשה מהרהר זיין „במילי דעלמא"?!

און אויב מ'וועט געפינען א הסברה אז דאָס וואָס ר' יוסי האָט מהרהר געווען „במילי דעלמא" איז געווען אין אופן וואָס איז אויסגעהאַלטן ע"פ תורה (ביז אז צוליב דעם איז רעכט צו מפסיק זיין דעם הערן די רזי תורה וואָס האָבן זיך דאָן געזעדט)[6] — איז שווער לאידך גיסא: פאַרוואָס איז ביי אים דורכדעם נחסר געווארן אן אות פון זיין נאָמען?

ב. לכאורה קען מען דאָס מבאר זיין — על יסוד דעם ביאור פון טאָטן אין זיינע הערות אויף זהר (כדלקמן סעיף ג) — ובהקדים:

אע"פ אז ר' יוסי איז געווען פון די „חברייא" של רשב"י, וואָס ביי זיי איז (בכלל) געווען „תורתן אומנותן"[8], איז ער[9] אבער ניט געווען (ע"פ — בכל הזמנים) אין דעם סוג פון נאר „עוסקין בתורה", וואָס זיינען ניט מפסיק זייער לערנען אויף צו עוסק זיין אין אן אומנות („מילי דעלמא"), ווי עס ווערט דערציילט אין גמרא[10] אז „שלחא הוה" („אומן לעבד אורות"[11]).

אויך געפינט מען אז ר' יוסי האָט זיך עוסק געווען אין צרכי ציבור (לדוגמא — די פארשידענע תקנות וואָס ער איינגעפירט אין צפורי[12]).

---

1) ריז, ב.

2) כ"ה בלקוטי לוי"צ לזהר כאן (ע' קנח). ובאור החמה כאן: נסתלק ממנו סוד י' של רבי.

3) פקודי לט, ל. — השייכות דתורה זו כאן ראה לקולוי"צ לזהר כאן (ע' קס).

4) כ"ה בזהר לפנינו. ובכתוב — „ויעשו".

5) ראה עירובין נא, א. רש"י סוכה כו, א. ועוד. וראה סדר הדורות בערכו, וש"נ.

6) וכדמוכח מזה גופא שרשב"י הוכיחו רק בזה ש„את חד חסר בך", ולא — שהי' ענין של ביטול תורה ח"ו.

7) זח"ג (אד"ר) קכז, ב.

8) שבת יא, א.

9) כמו שמצינו בכו"כ תנאים ואמוראים. וראה שבת שם: א"ר יוחנן . . כגון אנו מפסיקין כו' (וברש"י שם: הואיל ומפסיקין תורתנו לאומנתנו). ולהעיר מרמ"א או"ח ס"צ סי"ח (ושו"ע אדה"ז שם סי"ז). מג"א ואדה"ז שם סו"ס קו.

10) שבת מט, ריש ע"ב.

11) רש"י שם.

12) סנהדרין יט, א. ועוד.

עפ"ז קען מען זאגן, אז די „מילי דעלמא" וועלכע ר' יוסי האָט מהרהר געווען, זיינען געווען ענינים פון צרכי ציבור[13]. און דערפאר האָט ער צוליב דעם מפסיק געווען אין מיטן שמיעת רזי תורה — ווייל עסק בצרכי ציבור איז דוחה תלמוד תורה[14].

און דערמיט וואָלט מען אויך געקענט מבאר זיין, פאַרוואָס עס איז פונדעסטו־ווען נחסר געווארן דורכדעם אז אות פון זיין נאָמען — ווייל דאָס וואָס עסק בצ"צ איז דוחה ת"ת, איז[15] צוליב תועלת וטובת הרבים, אָבער אין דעם עוסק בצרכי ציבור עצמו קען וועלן (דורך דער התעסקות) אַ ירידה (ביז אַז חז"ל זאָגן[16] „הטל עליהן צ"צ והן כלין מאיליהן")[17].

[און ווי מ'געפינט[18] ביי מרדכי — ווי גערעדט אָמאָל בארוכה[19] — אז ער איז געבליבן אַ משנה למלך, ווייל זיין „בטל מדברי תורה ונכנס לשררה"[20] איז געווען לטובת כלל ישראל (וואָס איז דוחה ת"ת), פונדעסטוועגן, ביי אים גופא האָט עס געפועלט אַ ירידה („ירד מחשיבותו אצל חכמים"[21]), ווייל עס האָט ביי אים געפעלט דער עילוי וגדלות פון ת"ת[22]].

ג. דער הסבר איז אויך געמומען פון ביאור פון טאָטן (אין זיינע הערות אויף זהר[23]) אויף דעם סיפור — אז דאָס וואָס ר' יוסי האָט מהרהר געווען „במילי דעלמא" מיינט ניט אַ הרהור פון „דברים בטלים ח"ו", נאָר דאָס איז דער ענין פון „עמל שיחה" וואָס איז אַ „דבר גדול" —

[ווי גערעדט אָמאָל בארוכה[24] אינעם ביאור מחז"ל[25] „אדם לעמל יולד . . איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה . . הוי אומר לעמל תורה נברא" — אז פון דעם גופא וואָס אין תורת אמת איז דאָ אַ הוי אמינא אז אַ מענטש איז באשאפן געווארן „לעמל שיחה", איז מובן, אז דאָס איז אַן עבודה נעלית. און נאָכמער: אויך לויט דער מסקנא אז „לעמל תורה נברא", איז דאָס ניט שולל לגמרי דעם ענין פון „עמל שיחה", נאָר אז „עמל שיחה" (אליין) איז ניט דער תכלית בריאת האדם:

ואדרבה — כדי צו דערגרייכן צום תכלית ועילוי פון „עמל תורה", מוז פריער זיין די עבודה פון „עמל שיחה"],

ובפרט אז דורך דעם טוט מען אויף די „שיחה" למעלה[26] — אז דער אוי־

---

13) אבל אין לומר שהיו בעניני פרנסה שלו (ופטור אז מת"ת) — כי לא מסתבר כלל שיפסיק משמיעת ד"ת מרשב"י בשביל ענין של פרנסה. וראה לקמן הערה 33.

14) שהרי תורתו אומנתו מפסיק לק"ש (שו"ע (ודאדה"ז) או"ח סו"ס קו) ועוסק בצ"צ לא מפסיק (שם ס"ע ס"ד). וראה לקו"ש חט"ז ע' 380 הערה 47. לקו"ש ח"כ ע' 248 הערה 40.

15) ראה בכ"ז לקו"ש חט"ז שם.

16) סנהדרין יז, א. פרש"י בהעלותך יא, כח. וראה תנחומא וארא ה. שמו"ר פ"ו, ב.

17) להעיר גם מזח"ג (קפו, א) שהריח „בריחא דלבושייכו" שלא קרו ק"ש, מפני שהיו עסוקים בהכנסת כלה (נת' בסה"מ תקס"ב ס"ע נו ואילך. ועוד).

18) להעיר ג"כ מענין חיי עולם וחיי שעה ואעפ"כ זמן תפלה לחוד וכו' (שבת י, א).

19) לקו"ש חט"ז שם ע' 377 ואילך.

20) רש"י מגילה טז, ב. פרש"י מג"א בסופה — שלכן „פירשו ממנו מקצת סנהדרין".

21) רש"י מגילה שם (ולכן, „מעיקרא חשיב לי' למרדכי בתר ד' ולבסוף בתר חמשה" — מגילה שם).

22) ראה לקו"ש שם ע' 377. וראה לקו"ש ח"ג ע' 829 ואילך. ח"ד ע' 1160 ואילך (במעלת הלולב על האתרוג).

23) לקוטי לוי"צ כאן (ע' קנח ואילך).

24) לקו"ש חט"ז ע' 94 ואילך. ושו"נ.

25) סנהדרין צט, ב.

26) ראה אוה"ת ח"ש קכט, סע"א ואילך. לקו"ש

בערשטער זאל „זאגן" כביכול די עשרה מאמרות שבהן נברא העולם, ווי דער אלטער רבי איז מבאר אין תניא[27], אז די עשרה מאמרות זיינען שטענדיק מלובש אין עולם להתהוותו ולהחיותו ולקיימו (און דאס איז דער טייטש פון „מילי דעלמא" — די עשרה מאמרות וואס זיינען בורא און מלובש אין עולם, און ווערן אנגערופן[28] „מילין דהדיוטא").

אין עבודה־אותיות הייסט עס: „מהר־הר במילי דעלמא" („עמל שיחה"[29]) איז די עבודה פון „בירורים" — צו מברר ומזכך זיין די עניני העולם (בפרט[30] דורך דער עבודה פון „כל מעשיך יהיו לשם שמים"[31] און „בכל דרכיך דעהו"[32] (דער בירור וזיכוך פון עניני הרשות (של האדם) — „מילי דעלמא"[33]), וואס די עבודה טוט אויף דעם קיום העולם[34] (ע"י „שיחה" דלמעלה).

אבער פונדעסטוועגן איז דאס ניט בערך צו דעם ענין פון „עמל תורה" (ובפרט — סודות ורזי תורה), ווייל אע"פ אז דורך „עמל שיחה" ווערט אויפגעטאן דער קיום העולם (— ע"י העשרה מאמרות)

[און נאכמער: די כוונה פון ירידת הנשמה למטה איז (ניט לתקן עצמה, נאר) לתקן הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם[35], און דורך דער עבודה — עבודת הבירורים — פירט זיך בעיקר אויס דער תכלית[36] פון בריאת העולם דנתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים[37],

פונדעסטוועגן איז „עמל תורה" העכער פון „עמל שיחה"[38], ווייל עס איז ממשיך דעם אור אלקי וואס איז העכער פון עולם[39]. און דערפאר איז געווארן אז חסרון אין ר' יוסי'ס נאמען ווען ער הזהר „במילי דעלמא", ווייל דאס איז אן יריידה לגבי דעם ענין פון זיין „עמל תורה".

ד. אבער בעומק יותר, איז דאס ניט קיין ביאור מספיק אויף דעם וואס „אות חד חסר בך":

די הנהגה פון תנאים ואמוראים איז געווען בהתאם צו שורש נשמתם[40]. ע"ד ווי אין אונזער פאל, אז דאס וואס ר' יוסי דוקא האט מהרהר געווען „במילי דעלמא", איז ווייל — ווי דער טאטע איז מבאר[41] — ר' יוסי איז בחינת המלכות,

---

ח"כ ע' 330 ואילך (ועוד) — בביאור מחז"ל (ב"ר פ"ס, ח. פרש"י ח"ש כד, מב) „יפה שיחתן כו' מתורתן של בנים".

27) ח"ב פ"א.

28) זח"ג קמט, ב. לקו"ת אחרי כה, ד. ועוד.

29) ראה לקו"ש ח"כ ע' 331 הערה 62 התיווך עם המבואר באוה"ת שם ש„שיחה" הו"ע התפלה, וכן עם המבואר בד"ה אר"א כל אדם תרפ"ט (וראה לקו"ש חט"ו שם ע' 96 ואילך ובהנסמן בהערה 25 שם) שקיום העולם („מלאכה" דלמעלה) נעשה ע"י „עמל מלאכה", ע"ש.

30) ראה לקו"ש ח"כ שם ס"כ, סכ"ו.

31) אבות פ"ב מי"ב.

32) משלי ג, ו.

33) עפ"ז י"ל ש„מילי דעלמא" היינו כפשוטו (עניני פרנסה שלו) — כי אצל ר"י ה' זה ענין של עבודת ה' (בירור עניני העולם).

34) ע"ד הנ"ל במעלת העוסק בצ"צ מצד תועלת הרבים (עולם).

35) תניא פל"ז (מח, ב).

36) אין בזה סתירה להנ"ל דאדם „לעמל תורה נברא" — כי הכוונה בזה (לא לענין התורה כמו שהיא בפ"ע, כ"א) כמו שהתורה פועלת בעולם (ראה בארוכה לקו"ש חט"ו שם ובהנסמן בהערה 35 שם).

37) ראה בארוכה תניא שם (ושם (מט, סע"א) שלכן „מבטלין ת"ת לקיום מצוה מעשיית כשא"א לעשותה ע"י אחרים").

38) ראה בארוכה לקו"ש חט"ו שם, וש"נ. ח"כ ע' 331-2 (ס"כ-כא). ובכ"מ. ולהעיר ג"כ מתניא ספל"ז במעלת התורה על המצות.

39) ובעבודת האדם, הו"ע תורתו אומנתו, שאינו עוסק בעניני העולם.

40) ראה הקדמת התניא.

41) לקוטי לוי"צ כאן.

וואָס זי איז דער מקור אויף עולמות בי״ע (וועלכע ווערן נתהווה פון די עשרה מאמרות דמלכות); און דערפאַר איז זיין עבודה אין דעם ענין פון „עמל שיחה״ (וקיום העולם).

און וויבאַלד אַז שליחותו פון ר׳ יוסי בעלמא דין איז די עבודה פון „עמל שיחה״, איז (אמת טאַקע, אַז אין עמל תורה איז דאָ אַן עילוי גדול לגבי עמל שיחה, ווייל תורה איז העכער פון וועלט — אָבער) ווי קען מען זאָגן, אַז צוליב דעם וואָס ר׳ יוסי „הוה מהרהר במילי דעלמא״ זאָל ווערן אַ חסרון אין זיין נאָמען (וואָס דער שם האדם איז מכוון צו בחינת נשמתו[42]), בעת אַז דאָס איז די עבודה וואָס איז בהתאם צו זיין נשמה (ובמילא — צו זיין שם)[43]?

[ע״ד ווי דער באַוואוסטער ווארט בשם פון ר׳ זוסיא אניפאַלער, אַז מ׳וועט ביי אים ניט מאַנען פאַרוואָס ער איז ניט אין דער דרגא פון צדיקים גדולים, נאָר פאַרוואָס איז ער ניט זוסיא].

זאת ועוד: וויבאַלד אַז צוליב דעם וואָס ביי אים איז ניטאָ דער עילוי פון אַ צווייטער עבודה ווערט אַ חסרון בשמו, איז ירע לבבו און די ידיעה וועט אים שטערן צו מקיים זיין די עבודה וואָס איז אים צוגעטיילט געוואָרן — בשמחה וטוב לבב[44].

אויך דאָרף מען פאַרשטיין: פאַרוואָס האָט ר׳ יוסי ניט מרגיש געווען דעם חסרון וואָס איז געוואָרן בדיוקנו ובשמו[45] ביז רשב״י האָט אים געזאָגט, און אַזוי אויך — ווען ער איז צוריק געוואָרן (דורך דעם וואָס „חדי במלין דאורייתא״) אַ „שלים״, האָט עס עם רשב״י מגלה געווען?

ה. דער ביאור אין דעם, אַז — היא הנותנת:

ר׳ יוסי מצד עצמו — ד.ה. לויט ווי זיין עבודה דאָרף זיין מצד זיין שורש הנשמה — איז זיין הרהור „במילי דעל־מא״ ניט געווען קיין חסרון, ואדרבה (כנ״ל), זיין עבודה (ובמילא — דיוקנו ושמו) איז געווען בשלימות;

---

42) ראה אור״ת להה״מ ס״פ בראשית. לקו״ת בהר מא, ג. ובכ״מ.

43) בלקוטי לוי״צ שם, דר׳ יוסי הוא בחי׳ מלכות, בחי׳ אחרונה דאצילות. וזה שהרהר במילי דעלמא הו״ע ירידת המלכות מאצילות לבי״ע, ולכן נחסר אות יו״ד משמו, שהוא כנגד עולם האצילות, ע״ש באורך.

אבל עצ״ע עפמשנ״ת כמ״פ (ראה לקו״ש חט״ז ע׳ 28, וש״נ) בהחילוק בין ר׳ יהודה ור׳ יוסי, דאף ששניהם בחי׳ מלכות• — ר׳ יהודה הוא בחי׳ מלכות כמו שהיא באצילות, ור׳ יוסי — כמו שיורדת לבי״ע (עיין המשך וככה תרל״ז ס״פ פ׳)

[וכמרומז גם בשמם: ב„יהודה״ יש ד׳ אותיות שם הוי׳ (וראה סוטה יו״ד, ב), משא״כ „יוסי״ הוא רק בגימטריא שם אלקים (זח״ג רכג, א. פרש״י סנהדרין נו, רע״א), והיינו שהוא (א) רק גימטריא, (ב) דשם אלקים••]

וא״כ אין זה ירידה לגבי דרגתו (והיו״ד ד„יוסי״ הוא אצילות שבבי״ע). וראה לקמן הערה 58.

---

44) ע״ד תניא רפ״א. ולהעיר מתניא פכ״ז (לד, א).

45) להעיר דר׳ יוסי (בתחלה) לא הוה דייק בשמא (יומא פג, ב). אבל ראה לקו״ש חי״ו (ע׳ 36 הערה 13 ובשוה״ג שם) שזהו מפני שענינו של השם הוא בהעלם (ע״ש). אבל בנוגע לר׳ יוסי עצמו, הרי לכאורה מובן שנשמתו האירה אצלו בגילוי, ומזה מובן גם בנוגע לשמו (שע״י השם היא הארת הנשמה בגוף — לקו״ת בהר שם). וצ״ע. ולהעיר, שלסוף גם ר״י הוה דייק בשמא.

•) ראה גם לקוטי לוי״צ כאן שמשווה יהודה ליוסי, ע״ש. אבל להעיר, שבנצו״א לזח״ג קכו, ב שר׳ יהודה הוא חסד. וכן הוא בהרבה מקומות בלקוטי לוי״צ. וי״ל שהוא בחי׳ חסד שבמלכות. ואכ״מ.

••) ורק כינוי דשם הוי׳ (ראה לקוטי לוי״צ כאן). וראה רש״י סנהדרין שם ד„האי כינוי לאו כינוי השם קאמר״. ולהעיר מלקולוי״צ לזח״ב (ע׳ רעז).

דאָס וואָס עס האָט דאָן געפעלט אין אים איז געווען בענינו אלס איינער פון חברייא דרשב"י[46], (רשב"י אלס תורתו אומנתו (כדלקמן)) וואָס האָט (אויך) דע־מאלט געדאַרפט ביי אים זיין — און דערפאַר האָט דוקא רשב"י (ראש החב־רייא) געקענט דערקענען אין ר' יוסי דעם חסרון (און אויך — ווען דער חסרון איז דערנאָך נשלם געווארן).

ו. ווען מען דאָס פאַרשטייט לויט דעם וואָס דער אלטער רבי ברענגט אַראָפּ אין הלכות תלמוד תורה[47], אז „כל נפש צריכה לתיקונה לעסוק בפרד"ס כפי מה שהיא יכולה להשיג . . וא"א לה להתתקן ולהשתלם . . בלתי ידיעה זו". און איינער וואָס „נתעצל ולא השיג וידע אלא מעט, צריך לבא בגלגול עד שישיג וידע כל מה שאפשר לנשמתו להשיג מידיעת התורה".

ווי איז דער ענין אויב דער וואָס לערנט „מעט" איז דאָס ניט מצד עצלות, נאָר ווייל ע"פ תורה איז ער פטור פון ת"ת? — זאָגט דער אלטער רבי (אין תורה אור[48]), אז אין דעם פאַל קען זיין צוויי אופנים:

א) דאָס גופא איז א הוראה, אז זיין נשמה איז ניט שייך צו מער (ובמילא — דאָרף זי ניט מער) השגת התורה, און דערפאַר קומט זי צו איר שלימות (אויך) מיט דעם לימוד מועט, ביז אפילו פון „פרק[49] אחד שחרית ופרק אחד ערבית".

ב) ווייאַלד אז ער איז „עוסק (בתורה) כל מה שאפשר לו", איז „ישלים לו הקב"ה" דאָס וואָס עם קומט און ער האָט עס ניט באַקומען דורך לימודו והשגת התורה.

ויש לומר בדרך אפשר, אז בכללות זיינען די צווי אופנים תלוי אין דער סיבה פאַרוואָס עס איז אי אפשר לו לעסוק בתורה:

אויב דאָס איז ווייל ער איז פאַרנומען (בהיתר וע"פ תורה) מיט עניני פרנסה וכיו"ב פרטיים שלו, איז דאָס א הוראה אז זיין נשמה געהערט ניט צו „מארי תורה"[50] נאָר צו „מארי עובדין טבין"[50], זי איז ניט אויף אזויפיל שייך צו השגת התורה (און דערפאַר איז פאַר אים גענוג דער לימוד התורה פון „פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית");

אויב אבער ער איז געווען פאַרנומען (בהיתר וע"פ תורה) מיט ענינים פון אנדערע (צדקה וכיו"ב), ובפרט — צרכי ציבור וואָס זיינען דוחה ת"ת מצד טובת ותועלת הרבים — דעמאלט איז דאָס אין אז אופן, אז דער אויבערשטער איז משלים דאָס וואָס עם פעלט[51] אין באַקו־מען דורך לימודו והשגת התורה —

כולל אויך דעם אופן[52], אז ער בענטשט אים מיט הצלחה מרובה אין לימוד התורה און אז אין א זמן מועט

---

46) להעיר — דמרדכי שקול בדורו כמשה בדורו (אסת"ר ו, ב), ובאותו הזמן — ירד (חסר) במדרגתו בסנהדרין — כדלעיל הערה 21.

47) פ"א סוט"ד.

48) מג"א צח, ג.

49) מנחות צט, ב. ולהעיר, שענין זה „מדבריו של ר' יוסי גלמוד".

50) ראה אגה"ק ס"ה (קט, א) בשם האריז"ל. ביאוה"ז פ' וישב לאדמוה"א (כה, א־ב) ולהצ"צ (ע' קלד).

51) ובפרט שמשכח תלמודו (תנחומא ושמו"ר שצויינו לעיל הערה 16).

52) בזהר (ח"ג קא, א') שהובא בתו"א שם, קאי על לבושי הנשמה שישלים לו בג"ע („ההוא עלמא"). אבל פשוט, לכאורה, שאפ"ל תשלום בעוה"ז, וכבירושלמי שהובא בפנים.

*) כ"ה בזהר לפנינו. ובתו"א שם: דף ק"א ע"ב.

טוט ער אויף אין תורה דאָס וואָס ע"ד הרגיל דאָרף געדויערן א ריבוי זמן; ע"ד ווי עס שטייט אין ירושלמי[53] (בנוגע צו „חסידים הראשונים" וואָס היו שוהין . . ומתפללין" — ט' שעות ביום[54]) אז „ע"י שהיו חסידים היתה ברכה ניתנת בתורתן" — (האט דאָס געפועל'ט) „שהצליחו להבין ולהשכיל מיד ולא היו שוהין"[55].

און ווי עס שטייט אויף צדקה, אז ע"ז „נעשה מוחו ולבו זכים אלף פעמים ככה"[56].

ז. עפ"ז קען מען אויך מבאר זיין דעם סיפור הנ"ל אין זהר:

דאָס וואָס רשב"י האט דערזען אז בא ר' יוסי פעלט אן אות פון זיין נאָמען

— ובפרט ווי דער טאָטע איז מבאר, אז דאָס איז דער אות יו"ד[57] פון „יוסי" וואָס איז כנגד דעם יו"ד פון שם הוי', וואָס איז מאיר אין אצילות; און אין עבודת האדם, איז דאָס דער ענין פון „עמל תורה" (ובפרט — סודות התורה) וואָס איז העכער פון „עמל שיחה" (די עשרה מאמרות, מקור עולמות בי"ע),

וואָס דאָס איז ענינו פון רשב"י — תורתו אומנתו (און — מארי רזי תורה)[58] —

איז געווען א הוכחה והוראה, אז איצט פאָדערט זיך, אז ר' יוסי זאל אריבער־גיין פון זיין עבודה „במילי דעלמא" און פארנעמען זיך איצט מיט „עמל תורה", אין אן אופן פון חברייא דרשב"י, „תורתו אומנתו".

וי"ל בדא"פ יותר מזה: ווייל עס איז דאָמאָלס געווען אן עת רצון בענין התורה, אז זיין לימוד התורה אין דעם זמן וועט זיין „כמה פעמים ככה" — וועט נשלם ווערן אלס וואָס ער האָט גע'דאָרפט באָקומען דורך לימודו והשגת התורה (אין דער צייט וואָס ער איז געווען „מהרהר במילי דעלמא");

און ווי עס איז דערנאָך געווען, אז דורך דעם וואָס „קם ר' יוסי וחדי במלין דאורייתא", איז געווארן (ווי רשב"י האָט אים געזאגט) „אנת שלים . . ודיוקנך שלים", דיל"פ — שלימות בתכלית — אויך דעם עבר משלים געווען.

(משיחות ש"פ ויק"פ תשל"ב, תשל"ה)

---

53) ברכות פ"ה ה"א.

54) ברכות לב, ב.

55) פני משה שם. וראה לקו"ש חט"ז ע' 375.

56) תו"א בתחלתו (א, ב). אוה"ת בראשית כרך ו' תתרכו, ב ואילך.

57) ראה גם אור החמה לזהר כאן.

58) ע"פ המבואר בפנים, אולי יש לתווך המבואר בלקוטו"ש שם עם הנ"ל הערה 43 שבחי' ר' יוסי היא מל' היורדת לבי"ע — כי זה שנחסר היו"ד משמו הוא לא מפני שהי' חסר בדרגתו הוא, כ"א בהמשכת התורה (אצילות) שהי' צ"ל בו; וענין זה ניכר באות יו"ד שכנגד אצילות (שבבי"ע).